

RENDEZVÉNYEK, KIÁLLÍTÁSOK

Fotókiállítás

Négy évszak és az ötödik címmel került megrendezésre **Kőszegi Gábor** fotókiállítása a Közösségek Házában március 12-én.

Kőszegi Gábor munkáit **Péjő Zoltán** a kalocsai Korona Rádió főszerkesztője, a Kalocsai Fotóklub vezetője méltatta beszédében, majd megnyitotta a tárlatot.

Sportbál

Február 25-én rendezték meg a sportot, a focit kedvelő játékosok és szurkolók a sportbált.

Jó hangulat, finom vacsora, táncos kedv alapozta meg a hangulatát az idei focistabálnak. A jó szervezésnek köszönhetően zökkenőmentesen zajlott le a bál, amely a Téli Teremlabdarúgó Bajnokság eredményhirdetésével kezdődött. A díjakat **Fürjes Gyula** ÁMK igazgató adta át a csapatkapitányokat, még jobb játékra biztatva őket.

Végeredmények:

- I. helyezett: Átlag 40
- II. helyezett: Bárh Sör
- III. helyezett: Taverna
- IV. helyezett: Maradékok
- V. helyezett: Muslincák
- VI. helyezett: Almási & Geiger Kft
- VII. helyezett: Játékvezetők is

A bál további részében a Fürtös vendéglő által főzött és felszolgált vacsorával folytatódott. A jó hangulatról Filus János gondolkodott.

Umenhoffer Pál naiv festő tárlata a Teleházban

Umenhoffer Pál hajósi naiv festő tárlatának megrendezésével köszöntötték az új helyre költözött Nyugdijas Klub tagjait.

A Teleház kiállítóteremben, illetve előterében tarthatják meg ezen túl rendezvényeiket az idősök. Ez alkalomból **Frick József** polgármester az alábbi szavakkal köszöntötte őket: "Foglalják el, lakják be új helyüket, ahol reményeim szerint még jobban fogják érezni magukat, mint az előzőn. Ígérem, hogy ennek érdekében fogunk munkálkodni én magam és munkatársaim is."

Umenhoffer Pálról érdemes tudni, hogy a naiv festőművész is kötődik Császártöltéshez, mivel eredeti szakmáját, a szobafestést **Gyurákovics Józsi** bácsitól tanulta, aki az olajtechnikával, a színek keverésének tudományával ismertette meg.

Ezután már autodidakta módon fejlesztette tovább magát, és nem csak a festészet műfajában dolgozott, dolgozik hanem készültek grafit, szén, akvarell, olaj technikával is képei. Ezen kívül faragott és gyökérszobrokat is készített. Közel húsz éve fest már elsősorban saját kedvtelésére, a svábság múltjának, a falusi emberek ünnepeinek, hétköznapijainak, népszokásainak ábrázolásával, megörökítésével a kultúránk gazdagításában vállalt szerepe nélkülözhetetlen.

A kiállítás megnyitóját követően az időseket az Önkormányzat és Umenhoffer Pál látta vendégül.

Császártöltési Hírmondó

Kiadja: Császártöltés Önkormányzata

Felelős kiadó: Fürjes Gyula ÁMK igazgató

Szerkesztette: Berger Józsefné

Fotókat készítette: Angeli Gyuláné

Terjeszti: ÁMK, önkormányzat

Készült: Kópia Kft. *Felelős vezető:* Lichtenberger Tibor

CSÁSZÁRTÖLTÉS
1744
Tachasartet

Császártöltési Hírmondó

VIII. évfolyam 2. szám
2006. április

Császártöltési Önkormányzat lapja
Megjelenik kéthavonta

Kitűnő és jeles tanulóink a község büszkeségei (7. oldal)

Nemzeti ünnepünk

Képes tudósításunk a 2. oldalon.

**ÖNKORMÁNYZATI
TÁJÉKOZTATÓ:
Amit a szavazásról tudni kell**

3. oldal

**HELYTÖRTÉNET
A bortermelés története
Császártöltésen**

5. oldal

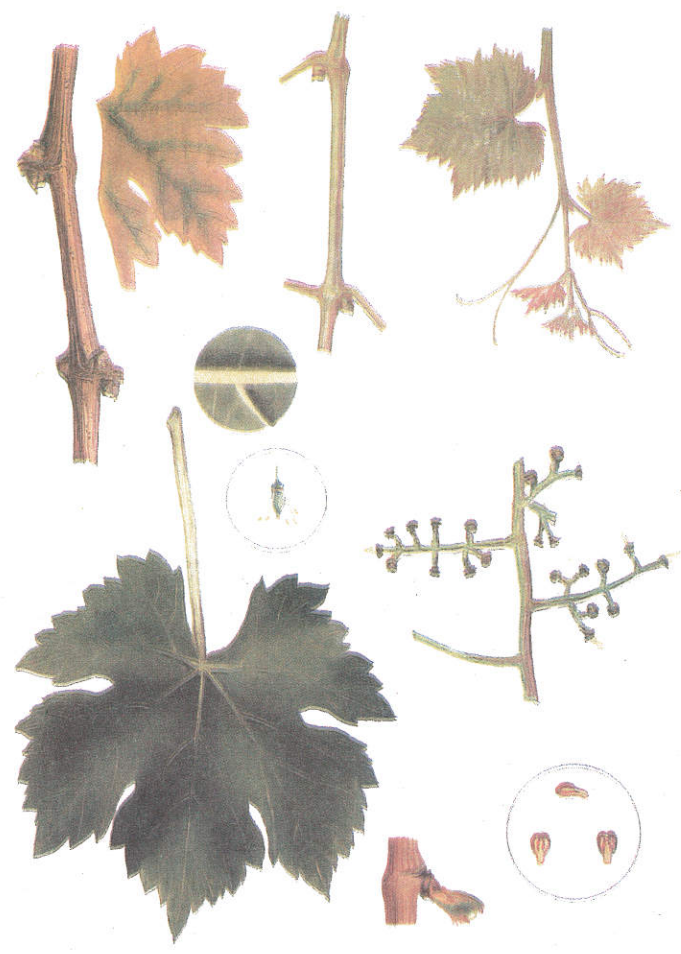
**CSÁSZÁRTÖLTÉSÉRŐL INDULTAK
Szabó Kelemenné**

6. oldal

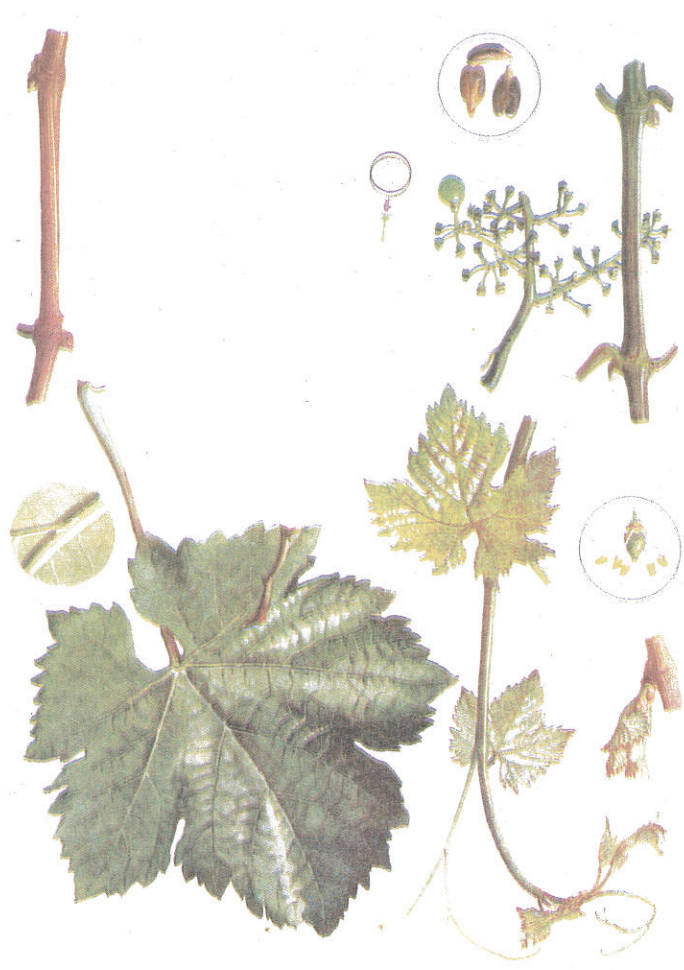
**Ismerjük meg
a szőlőfajtákat!**

10-11. oldal

Cserzei fűzeres

Kékoportó

Nemzeti Ünep az iskolában

Az 5. osztályosok színvonalas előadását kísérhették figyelemmel az általános iskolások, és a Kabel Tv-n keresztül a község lakói is Március 15-e alkalmból.
A márciusi ifjak és 1848 szellemét idéző műsorukat Angeliné Kismók Melinda tanította be osztályának.

HÚSVÉT

Szokások, ételek, tojásfestés és locsolkodás

A feltámadás gondolata, mély emberi vágy, az élet győzedelmeskedjen a halálon, az elmúláson! A keresztény vallás egyik legnagyobb ünnepe a húsvét, a feltámadás, a megváltás alap gondolatát foglalja magába. A Húsvét ünnepe napjainkban is megőrizte a tavaszünneppel, felelevenítve az ősi tavaszközszöntő népszokásokat, a termékenységgel kapcsolatos ünnepeket, melyek mellett tovább él a keresztény ünnep gazdag szokásvilága.

Jézus életének - köztük a feltámadásnak - történetét az evangéliumokban Máté, Márk, Lukács és János, a négy evangélista hagyta ránk.

Húsvétkor az egész világon ugyanazt ünnepeljük, ám mindenütt másképp. Szicíliában: a tizenkét apostol és Jézus életnagyságú faszobrát veszik vállukra a fiatalok, és körbeviszik a településen. Húsvét vasárnap a templom előtt eljártasszák a feltámadási jelenetet. Az előadás fénypontja, amikor a feltámadt Jézus találkozik édesanyjával, Máriával. A gyászában lefátyolozott Máriának az apostolok mondják el az örömhírt a feltámadásról, aki ekkor ledobja fátylát.

Finnországban: a gyász motívuma hangsúlyozódik ki. A börtöt is szigorúban veszik, vacsorázni csak naplemente után lehet. Szokás még boszorkányokkal is riogatni a gyerekeket, mert a néphit szerint nagypéntek és húsvét vasárnap között repülnek a boszorkányok. Ekkor ugyanis Jézus a kötömbbel lezárt sírban feküdt, a boszorkányok szabadon repkedhettek.

Németországban a kereszt letakarásával kezdődik a Húsvét nagypénteken. Ilyenkor szigorú börtöt tartanak.

A vasárnapi ebéden a főszerepet a piros tojások és a bárány alakú torta kapja.

Tojásfestés

A tojás az élet ujjaszületésének, a termékenységeknek a legősibb jelképe. Számtalan díszítési módja ismert. Ezek közül egyet ismertetünk:

Berzseli tojás: A megfőzött tojásokra apró leveleket (petrezselyem) teszünk, cérnával ráerősítjük. Erezetük felülre kerüljön. Ezután a festőlebe tesszük. 1-2 óra múlva kivesszük, a leveleket eltávolítjuk. A levél kontúrja, ezezet jól láthatóvá válik. Végül vajjal, olajjal átítatott ronggyal fényesre töröljük a tojásokat.

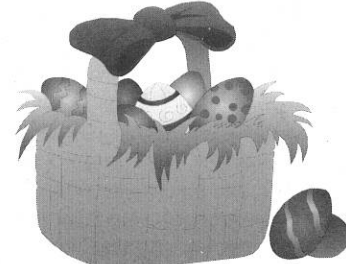
Húsvéti ételek

A húsvéti ételek sorában először a sonka, a tojás, a bárány jut eszünkbe. Sült báránygerinc: 1,5 kg báránygerinc, 6 dkg zsír, só, liszt, egy kis kanál paradicsompüré, 10 dkg szalonna. A húst besózzuk, megborsozzuk és szalonnával megtűzdeljük. Tepsibe téve forró zsírral leöntjük, és a sütőbe téve 30-40 percig sütjük, miközben gyakran meglocsoljuk a levéllel. Paradicsompürével, zsírával, kevés liszttel pecsenyelevet készítünk. Hasábburgonyával, párolt szilvával kínáljuk.

Locsolóversek

Hol kitérek, hol betérek,
Mindenütt egy tojást kérek.
Ha nem adnak, visszatérek,
Nagymamától kettőt kérek.
Húsvét másodnapját
Örömmel köszöntjük.
Ha tojást nem adnak,
Mindnyáját leöntjük.

Korán reggel útra keltem,
Se nem ittam, se nem ettem,
Térdig jártam már a lábam,
Hogy öntözze, alig vártam.
Piros tojás, fehér nyuszi,
Locsolásért jár egy puszi.

Szőlők, borok

Folytatjuk sorozatunkat, amelyben hazánkban és szűkebb hazánkban Császártöltésen is honos szőlőkkel és borokkal ismertetjük meg az olvasókat.

Kék oportó

Hasonnevei: Autrichien, Früher Vöslauer, Blauer portugiesi

Története: a fajta már 2000 éve ismert. Hazánkban irodalmi adatok szerint a törökök kiűzése után (1687) betelepített svábok hozták magukkal.

Elterjedése: Ausztriában, Csehországban, Franciaországban és Németországban is ismert. Hazánkban a legtöbb borvidéken Egertől Villányig megtalálhatók.

Leírása:

Tőke: középerős fejlődésű, sok és elterülő vesszőkkel,

Vessző: középvastag, vörösesbarna, részben mintázott,

Hajtás: 10-15 cm-es hajtás barnászöld és pókhálós,

Levél: erezete zöld, esetleg a töve vörös. Őszi lombzárta téglavörös.

Érett fürt: középnagy, vállas, tömött, kocsányzata tartós. A fürtnél közép-hosszú, középvastag, vastagodása egyenletes. Méretei: hossza: 14,3 cm, szélessége: 9,3 cm, tömege: 160 g. A bogyó kicsi, gömbölyű, sötétkék, feltűnően hamvas, héja vékony, könnyen szakad, húsa puha, lédús, leve rózsaszín, finom ízű, édes és kevés savat tartalmaz.

Fenológiai jellemzői: közepes időben fakad, virágzik és zsendül, korán ér. Lombja közepes időben színeződik és hull le. Rövid tenyészidejű.

Biológiai sajátosságai: középerős növény, korán termőre fordul, jól termékenyülő, nagy termőképességű, bogyópergésre nem hajlamos, rövid termőszakasú, kiválóan töppedő, minőségi fajta. Szeptember elején étkészési szőlőként fogyasztható. Beérési cukorfoka közepes. Sok cukrot termel.

Ellenállása: rügyei fagyérzékenyek, a szárazságot jól tűri, bogyói rothadékonnyak. Rendkívül érzékeny a peronoszpórára és a lisztharmatra is.

Környezeti igénye: talaj iránt igényes.

Termesztéstechnikai igénye: közepes tenyészterület, rövidcsapos metszést és sok zöldmunkát igényel. Rügyszerűsre nagyon érzékeny. Alacsony, közép magas, magas művelésen jól termeszthető. Fagyos helyeken magasművelése nem biztonságos.

Technológiai jellemzői: bőséges lényeredékű. Október elején már szüretelhető.

Borának jellemzése: Fajtajelleges, szép rubinvörös, színanyagban gazdag, kissé fanyar, lágy. Gyorsan fejlődő bor. Ászkolással könnyen előregedik.

Cserszegi fűszeres

Származása: az Irsai Olivér x Piros tramini keresztezési kombinációból Bakonyi Károly 1960-ban választotta ki Cserszegtomajon.

Története: Cserszegen állították elő, és fűszeres, a neve így keletkezett.

Leírása:

Tőke: középerős, közepes számú, félmevevény álló vesszőkkel,

Vessző: egyenes, barnásbronzos,

Hajtás: a fakadó rügy enyhén bronzsárga és pókhálós

Levél: erezete zöld. Ősszel sárgára színeződik.

Érett fürt: vállas, középnagy, közepesen tömött, 100-nál több bogyószám, a fürtkocsány hosszú, vastagodása nem egyenletes. Méretei: hossza: 15,6 cm, szélessége: 9,5 cm, tömege: 205g. A bogyó kicsi, gömbölyű vagy kissé megnyúlt, tömege kicsi, rózsaszín, túlérv borostyánsárgásra fakul, mintázatlan, lédús, savas, fűszeres ízű.

Fenológiai jellemzői: korán fakad és korán virágzik. Korán zsendül és korán ér. Rövid tenyészidejű.

Biológiai sajátosságai: középerős növekedésű, sűrű lombot nevel. Sok, de kicsi hónaljajtást hoz.

Ellenállása: rügyei igen fagy-és téltűrők, ami nagy termésbiztonságot adja. Vízigényes, és az aszályos időjárást megsínyli, különösen akkor, ha a tőkét túl sok termést nevelnek. Egyesüggöny művelésen sok a korai tőkeelhalás. Bogyói nem rothadnak. Peronoszpórával szemben ellenálló. Lisztharmatra közepesen érzékeny.

Környezeti igénye: rendkívül nagy termésbiztonsága miatt hegyvidékre és az Alföldre is ültethető. Jó vízgazdálkodású talajokon érdemes nevelni.

Termesztéstechnikai igénye: közép nagy vagy nagy tenyészterületű. Kiváló téltűrése miatt magasművelésre alkalmas. Rövid-és hosszúelemes metszessel egyaránt terhelhető. Könnyen túlterhelhető. Ernyőműveléssel ideálisan termeszthető. Mérsékelt, de szakszerű zöldmunkát igényel. Víz-és tápanyagigényes.

Technológiai jellemzői: könnyű metszeni, vesszői hajlékonyak, így lekötözése nem jelent gondot. Fürtjeit gyorsan és könnyen lehet szüretelni.

Borának jellemzése: kissé muskotályba hajló fűszeres illatú és ízű, határozottan élénk savú, testes, igen értékes fehérbor. Bizonyos évjáratokban a túl intenzív, de kellemes és finom aromaanyagai miatt jó házasítási alapanyag. Zöldessárga színe és fénye elegáns megjelenést ad a bornak.

ÖNKORMÁNYZATI TÁJÉKOZTATÓ

Tájékoztató az országgyűlési képviselő-választással kapcsolatos tennivalókról

A választás első fordulójára: 2006. április 9., vasárnap.

A választás második fordulójára: 2006. április 23. vasárnap.
Szavazni mindkét alkalommal 6,00 órától 19,00 óráig lehet.

Császártöltés községben 3 szavazóköri lehet szavazni, ezek és a hozzájuk tartozó utcák a következők:

1. számú szavazóköri: Teleház Császártöltés, Kossuth u. 167.

- * Arany János utca teljes,
- * Keceli utca 17-75 páratlan és 18-76, A páros
- * Kossuth Lajos utca teljes,
- * Tavasz utca teljes,
- * Terv utca teljes,
- * Zója utca teljes

2. számú szavazóköri: Orvosi rendelő, Császártöltés, Keceli u. 5.

- * Ady Endre utca teljes,
- * Áll.gazd.tanyák teljes,
- * Bajai utca teljes,
- * Bajcsy-Zs. utca teljes,
- * Bajtárs utca teljes,
- * Keceli utca 3/1-16 és 77-115,
- * Keceli úti tanyák teljes,
- * Kiscsala tanya teljes,
- * Középcsa tanya teljes,
- * Nagycsala tanya teljes,
- * Úttörő utca teljes

3. számú szavazóköri: Erdészeti iroda, Császártöltés, Sport tér 7.

- * Bem utca teljes,
- * Dózsa utca teljes,
- * Gábor Áron utca teljes,
- * Hősök tere teljes,
- * Ifjúság utca teljes,
- * József Attila utca teljes,
- * Lenin utca teljes,
- * Munkácsy Mihály utca teljes,
- * Petőfi Sándor utca teljes,
- * Rákóczi utca teljes,
- * Rózsa utca teljes,
- * Sport tér teljes,
- * Szabadság tér teljes,
- * Zöldfa utca teljes,

A Helyi Választási Iroda a Polgármesteri Hivatal épületében működik (Császártöltés, Keceli u. 107.)

Szavazásra jogosult minden választójoggal rendelkező, nagykorú, magyar állampolgár, aki a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkezik.

A szavazáskor a választópolgárnak a szavazatszámú bizottság előtt személyazonosságát és lakcímét kell igazolnia.

Erre a következő érvényes igazolványok alkalmasak:

- Személyazonosító igazolvány vagy
- Utlevél vagy
- 2001. január 1-ét követően kiállított (kártya formátumú vezetői engedély) és a lakcímgazolvány (minden irathoz szükséges).

A korábban kiküldött értesítő segíti a szavazatszámú bizottság munkáját, de megléte nem feltétele a szavazásnak.

Szavazni a lakcímtől eltérő helyen is lehet, ehhez a helyi választási iroda vezetőjétől (jegyző) kell igazolást kérni 2006. április 7-én, 16,00 óráig.

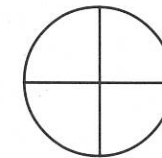
A választás két fordulójára külön igazolás szükséges. A két forduló között lakóhelyet változtató választópolgár a második fordulóban kizárólag a régi lakóhelyén szavazhat.

Külképviselők községünk választópolgárai közül senki sem kívánt szavazni.

A szavazás menete:

- a szavazatszámú bizottság megállapítja a választópolgár személyazonosságát, lakcímét, és azt, hogy a választók nyilvántartásában szerepel-e,
- ezután az egyéni és listás szavazólapokat lebélyegzi és átadja a választónak (a névjegyzék aláírásával igazolja),
- ezután a választó a szavazófülkében kitölti a szavazólapot, és az urnába helyezi.

Érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon lehet, az azon szereplő jelölt neve melletti és lista feletti körbe **tollal** írt, egymást metsző két vonallal.

A ceruzával kitöltött szavazólap érvénytelen.

Az elrontott szavazólapot **egy esetben és csak az urnába helyezés előtt** a szavazatszámú bizottság elnöke kicseréli.

Mozgásában gátolt személy előzetesen vagy a szavazás napján **kérhet mozgóurnával** történő szavazást. A szavazatszámú bizottság 2 tagja őket felkeresi mozgóurnával és szavazólapokkal.

Kiscsala és Középcsa választópolgárainak az Önkormányzat segítséget kíván nyújtani a közlekedési nehézségek megoldására, ezért a választás mindkét fordulójának napján 2 alkalommal autóbusszal szállítja a választópolgárokat. Az indulás pontos időpontját a helyszínen kifüggesztjük.

Ha a választások előtt, alatt, vagy után bárkinek problémája merül fel bármilyen kérdésben, kérjük jelezzék, igyekezzünk mindenben segíteni.

Kérjük minden tisztelt Választópolgárunkat, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a választáson, és magatartásukkal segítsék a választási szervek munkáját!

Sághegyi Imre
jegyző

Óvodai, iskolai hírek

FARSANG, 2006'

Jót mulattak az óvodások az idei farsangi rendezvényen is. Aki nem hozott magával jelmezt az azt óvónénik és a dadusnénik öltöztették be különböző maskarákba, és jutott mindenkinek álarc is. A képen a középső csoportos királynők, nyuszik, bohócok és varázslók láthatók.

Az iskolások farsangi multságának megrendezésére az idén is a Teleház sportsarnokában került sor. Az egyéni jelmezsek mellett évről-évre több csoportos jelmezt is láthatunk. Az ötletes maskarások zenés-táncos műsort is adnak, ezzel is szórakoztatva a nézőket. Az idei évben a 6. osztály lett az első az Apáca-show című műsorukkal, másodikok a 7. osztály békái lettek, harmadikok az 5. osztály görög istenei és istennői. Az egyéni jelmezek is nagyon ötletesek voltak: a rokkant, a spenót tojással és a kézenálló ember nyerték az első három helyezést.

A vendéglátásról, a büfé megszervezéséről az idén is a 8. osztály tanulói és a szülei gondoskodtak. A bál bevételét a ballagás, a bankett költségeinek fedezésére fordítják majd.

VERSENYEK EREDMÉNYEI

Angeli Laura, Schaffer Vanda, Schaffer Rebeka és Schusztér Dóra a Baján megrendezett német versmondó versenyen I. helyezést ért el. Iskolánkat a május 12-én megrendezésre kerülő országos versenyen képviselik nyelvjárás kategóriában. (Felkészítő tanár: **Angeliné Kismók Melinda és Schusztérné Bárh Éva**)

Fetter Zsuzsanna 8. osztályos tanuló a megyei Litterátum országos német levelező verseny megnyerése után bejutott a budapesti országos döntőbe. Itt szóbeli és írásbeli versenyre került sor. Nagy örömmelre Zsuzsi megnyerte a versenyt, így középfokú nyelvvizsga bizonyítványt kapott. Gratulálunk! (Felkészítő tanár: **Pittenauer Rita**)

Sánta Milán 6. osztályos tanuló a megyei történelem versenyen III. helyezést ért el. (Felkészítő tanár: **Sebestyenné Márin Anna**), a kiskőrösi körzeti matematikaversenyen szintén III. helyezett lett. (Felkészítő tanár: **Walterné Szabados Erzsébet**)

Valamennyi diákunknak gratulálunk az elért eredményéhez!

PÉLDAADÓ VÁLLALKOZÓI TÁMOGATÁS

Stadler Ferenc vállalkozó egy teljes tanterem berendezését - 440.000,- Ft értékű új asztalokat és székeket - ajándékoz az Általános Iskola tanulóinak.

Az Önkormányzat ehhez a beépített szekrények elkészíttetését, a padlózat és a falburkolat cseréjét, illetve a festést vállalja magára. Ezzel egy újabb tanterem teljes felújítása, berendezésének cseréje oldódik meg.

A gyerekek és a kollégák nevében is köszönjük a nagyszerű támogatást.

Fürjes Gyula igazgató

JUNIOR KUPA

Jónéhány játékos kedvű diák és számos szurkoló részvétele mellett került

megrendezésre a 2006. évi Junior Kupa. Hat császártöltési és három érsek-halmi csapat vett részt a foci-és kézilabda mérkőzéseken, amelyek lebonyolítását a Diákönkormányzat végezte. A mérkőzéseken nagy "harcok" árán az alábbi eredmények születtek:

Foci:	Kézilabda:
I. 6. osztály	I. 8. osztály
II. 8. osztály	II. 7. osztály
III. 7. osztály	III. Császártöltés-Érsekhalma vegyes Csapat
IV. Érsekhalma felső tagozat	
V.Érsekhalma alsó tagozat	
VI. 3. osztály	

Legjobb kapus: Dózsa Kristóf
Gólkirály: Csík Krisztián
Legjobb játékos: Bárh Zoltán

Legjobb kapus: Pécsi Viktória
Gólkirálynő: Berger Virgínia
Legjobb játékos: Rácz Andrea

DEGGENHAUSERALITANULÓKCSÁSZÁRTÖLTÉSILÁTOGATÁSA

Deggenhausertali diákok 15 fős csoportja érkezik májusban néhány napra településünkre. A gyerekek a szokásoknak megfelelően családoknál kerülnek elhelyezésre, ők gondoskodnak majd róluk. A látogatás programjai összeállításra kerültek, ennek - a német gyerekekre eső- költségeit az önkormányzat vállalja magára.

- * **Május 18-án:** - a Parlament megtekintése majd budapesti városnézés.
- * **Május 19-én:** - a helyi iskola megtekintése, - óralátogatás, - ebéd a napköziiban, - a keceli Hadtörténeti Múzeum megtekintése, - közös sporttalálkozó.
- * **Május 20-án:** - ópusztaszeri kirándulás - kiskunmajsai fürdés
- * **Május 21-én:** - egyéni családi programok
- * **Május 22-én:** - Jánosalmán a Király lovastanya megtekintése, lovaglás, kocsikázás, ösborokásban túra, - közös grillezés a parkerdőben
- * **Május 23-án:** - visszautazás.

SZAVALÓVERSENY

Az idei évben először az Érsekalmi Tagiskolával közösen rendezték meg a versmondó versenyt. A rendezvényt 2006. Március 9-én tartottuk a Teleház kiállítótermében. 40 tanuló nevezett be a szavalóversenyre.

A szervezés már 2 hónappal előtte megkezdődött. A szülők, a pedagógusok, a könyvtáros is segítette a tanulóknak a versek kiválasztásában. Ezért is sikerült a gyerekeknek életkoruknak megfelelő verset választaniuk.

A versválasztást lázas tanulás, felkészülés követte. A versenyre izgatottan, de kellően felkészülve érkeztek a gyerekek. A szép környezet, a gyerekek igényes öltözké is emelte a verseny színvonalát.

3 kategóriában indultak versenyzőink. Az 1. kategóriában az 1. és 2. osztályosok, a 2. kategóriában 3. és 4. osztályosok, a 3. kategóriában az 5. és 6. osztályosok versenyeztek. A zsűri megdicsérte a gyerekek felkészülését és a versenyen való helytállását. Különösen a kicsik érzelmegazdag szavallatát emelte ki. A zsűri döntése alapján iskolánkat Himer Noel és Györgye Melissza képviselte Baján a Szűts József szavalóversenyen március 22-én.

A verseny díjazottjai:

1. kategória: 1. helyezés: Himer Noel, Németh Kitti, 2. helyezés: Dobosi Zoltán, Boros Kinga, 3. helyezés: Schusztér Dóra, Thury Richárd, különdíj: Ledniczky Zsolt, Szépligetű Ádám
 2. kategória: 1. helyezés: Bekő Áron, Györgye Melissza, különdíj: Baranyai Anna
 3. kategória: különdíj: Schindler Adrienn, Vass Ferenc
- A zsűri tagjai voltak: Dr Frick Mária- a zsűri elnöke, Barna Szeréna, Fürjes Gyuláné, Winter Józsefné

Bakné Márin Erzsébet

HELYTÖRTÉNET

Bánati Miklós: A bortermelés története Császártöltésen (A 2006. februári szám folytatása)

Az 1848-as évek hangulatának, a lelkekben föllobbanó forradalmi lángnak az előszelét jelzi az 1841. év őszén tapasztalt eset. Az uradalmi ispán szeptember 23-án 30 jobbágyot rendelt ki robotra szüretelés céljára. A kirendelt emberek nem jelentek meg a munkán, vagyis ellenszegültek a parancsnak. A vétkesek sorsáról ez esetben nem találtam adatot.

Sajnos sem az Uradalom szőlőgazdaságának szőlőtermesztési adatai e korból nem voltak megtalálhatóak a Székesfőváros levéltárában 1832. óta, ugyanis a Császártöltési Uradalomban őrségváltás volt, az érsek helyett a Székesfőváros lett Császártöltés földesura.

Csak egyetlen kimutatásban találtam annyit, hogy az Uradalomnak 1832-ben és 1848-ban is a terményekből és a bor tizedéből évi 69740,- Ft volt a bevétele. Hogy ebben az összegben mennyi a bortized értéke nem tudjuk. Pedig ezen egyetlen adatból is sok mindent megtudhatnánk jelen összeállítás vonatkozásában.

A szőlődézsma megváltása tárgyában kötött Egyezségből egy adat áll még rendelkezésünkre, a jobbágykornak végén létezett megváltás köteles szőlők területének nagyságáról. E szőlők területe 757 hold volt, 1200 öles holdakban. Az egyezség 11. pontja szerint a terület birtokosainak e szőlők örökváltása fejében 35.000,-Ft-ot kellett megfizetniük a Székesfőváros pénztárába.

Fényes Ede viszont 1851-ben a Császártöltési szőlők területét 1125 k.holdban jelöli meg. Honnét ez a nagy eltérés?

Bizonyára e számban benne vannak azok a szőlők is, amelyek nem estek örökváltás alá. Így tehát azt kell megállapítanunk, hogy Császártöltés szorgalmal népe 100 év alatt kb. 570.k.hold szőlőt telepített saját magának és kb. 552 k.holdat szerzett meg az örökváltás /35.000,-Ft/ lefizetésével.

Így ért véget ez a nagy pör, mely 1852-56-ig tartott, amelynek 204 telkes gazda, valamint 101 zsellér volt az alperese.

Községünk múltjának 2. századából sajnos nincs a szőlő és bortermelésről sok és kielégítő adatunk. Ennek oka, hogy ez időben ez a művelési ágazat jórészt teljesen magánkézben volt.

Ezért jóformán csak a statisztikai adatok segítségével tudunk képet adni

annak újabb alakulásáról.

A szőlők úrbéri örökváltásáról már az első század történelmének zárószakaszában szóltam.

A Székesfővárosban ugyan birtokosa maradt 1848 után is a falu kb. felének, de szőlészeti téren szerepe szinte teljesen megszűnt. Csak a meglévő fölszerelés és épületek fölszámolása volt még hátra. Erről van néhány adatunk.

A káptalani levéltárban Rizler György uradalmi igazgató egyik javaslatára így hangzik: "Császártöltésen

títása, nálunk közel 400 hold pusztult el /40%/. Ennek nyomán azután a Duna-Tisza közén köztük a mi községünkben is, erős ütemben telepítették a gyenge homokhoz az új szőlőket. Nálunk is már 1890 táján többszáz új szőlő meghozta az első jó termést.

Határunk talajának sok homokja ekkor kezdett rangot, megbecsülést nyerni.

Mivel pedig ez időben a peronoszporát is behurcolták országunkba az 1890-es években kezdett tért hódíta-

példáját az első jó szüret után igen sok gazda - már jó fehér fajtaikat is telepítve- követte, miért is Császártöltés a fehérbor termelése terén előkelő helyet foglalt el. 1908-ban mind mennyiségben, mind minőségben több évtizeden át a falu legsikeresebb borai termettek. Kiállításon is díjakat kaptak ezek a borok.

1936-ig kellett várni, még mennyiségben újból az 1908. évihez hasonló bő szüretjük lett a gazdáknak.

A bortermelés jó jövedelmezősége a falu számára a terjeszkedés lehetőségét hozta meg.

A gazdag borterméseknek és a konjunktúrának köszönhetően a császártöltési gazdák a szomszédos községek határában / Kecel, Jánosalma, Homokmégy / több tízezer hold földet vásároltak, de a határukban lévő Csala-pusztát a papoktól többszöri ajánlat dacára sem tudták bérbe megkapni.

Az új szőlők betelepítése esztendőiben, a XX. század elején Walter Lőrinc szőlősgazda, aki irodatiszt volt a jegyző mellett a téglagyárral szemben lévő dombon 6 holdas új szőlőt telepített szép kis nyaraló házzal is ékesítve azt. E szőlőben a gazdája egy viharágyút is állíttatott. Ennek hivatása lett volna szétosztatni az esetleg a szőlő fölött tornyosuló, jégverést okozó viharfelhőket. Magam is láttam e tákolmányt 10 éves gyermekkoromban. Arról nem tudok, hogy volt-e használatban az ágyu vagy sem. Pukkanásáról nincs tudomásom, senkitől sem hallottam, hogy valaha is elsütötték volna, sem azt, hogy érte-e pusztító jégverés azt a szép szőlőt. Annnyit azonban tudok, hogy Walter Lőrinc az évek során tönkrement, szegényen halt meg, de csak öregségében, amikor már 2 fiát és 4 lányát elgondozta, kitaníttatta, férjhez adta. Egyik lánya 1909-től 1925-ig helyben működött tanítónőként.

Az 1914-ben kitört I. világháború elvitte a férfiak javát a harcerekre. A munka neheze és a nők és a férfiakra hárult. A szőlőtermelés terén ez visszafelé fordított eredményezett. A nők ugyanis szakértelem és tapasztalat híján voltak e téren. A jó bortermésnek azonban arra, hogy a földvásárlások következtében csinált adósságok kifizetését nyerjenek, igen jól jöttek. Ezt különben a termények árának növekedése és a pénz vásárló erejének gyöngülése is elősegítette.

szerecsésen megtörténvén az elkülönítés és a 9-ed alatti szőlők adójának megváltása fölött az örök egyezség megkötésével, az uradalom több rendű pinczejének Császártöltésen se hivatása, se jövője nem létszen, ezért a császártöltési part pinczék adásának el, s árak beruházásra fordíttassék." E javaslat nyomán a Káptalan az 1870/71-es évben 12 parti pincét adott el a helybeli lakosoknak. Egy pince ára 30-70 Ft között mozgott.

Hering, akkori plébános és Hárs kántor is vett 1-1 pincét. 1873-ban az Uradalom ismételt tartott hordó, kád, donga és fenék árverést a faluban.

Galgóczy Károly Pest-P.S.kk vármegye monográfiája c. művében ezt olvashatjuk: " Jelentékeny jövedelemforrást képez a szőlőművelés, melyet a nép gondosan folytat, a bort tisztán kezelik."

Másutt: "Birtok adás-vétel nem gyakori. Egy telek ára 8-10 ezer Ft, a szőlő holdja 10-200 Ft."

Az 1880-as évek körül kezdődött hazánkban a filoxéra nagyfokú puszt-

ni a rendszeres permetezés. Császártöltésen ez nehezen lett általánossá. Először két helybeli, a Klein testvérek / Móric és Samu / szőlőtulajdonosok szánták rá magukat e költséges és elég nehéz munka elvégzésére.

A parasztság, -mikor látta, hogy permetezés nélkül nincs biztos termés és az költséges volta ellenére is gazdaságos- szintén ráfanyalodott az új módra. Gép híján először meszelővel fröcskölték a permetet a tőkerekre, később aztán gépet is vettek. A sváb parasztok közül egy Koch Péter nevű kezdett permetezni. Ezért elnevezték "zsidó paraszt"-nak. Császártöltésen a XX. század elejéig nagy többségben a régi Kadarka volt a termesztett szőlőfaj.

1904-ben Epres Márton tanító volt az első, aki a kárpátjai Hunb környékéről hozott új, fehér fajtaikat meghonosította/ fehér szlankamenka, erdei fehér, olaszrizling/. Négyszáz négyszögölnön pedig igazi nagyburgundi ültetett. Rizling és burgundi borai a falu és a környék legkiválóbbjai lettek.. Epres tanító

